

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ TARNYBĄ

2018 m. gruodžio 20 d. Nr. 4D-2018/1-1240
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius gavo X (toliau vadinama - Pareiškėjas) skundą (toliau vadinama - Skundas) dėl Viešųjų pirkimų tarnybos (toliau vadinama - Tarnyba arba VPT) pareigūnų veiksmų (neveikimo), galimai netinkamai išnagrinėjus prašymą (toliau vadinama - prašymas, Prašymas).

2. Pareiškėjas Skunde pateikia toliau nurodytą informaciją:

2.1. „Pareiškėjas kreipiasi šiuo skundu į Seimo kontrolierių įstaigą, prašydamas įvertinti valstybės tarnautojų [pavardės Seimo kontrolieriui žinomos] (o taip pat galimai kitų atitinkamus sprendimus priėmusių valstybės tarnautojų) veiksmus (neveikimą) Pareiškėjo atžvilgiu“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta).

2.2. „2018 m. liepos 9 d. Pareiškėjas pateikė prašymą [...] ir VPT dėl kompostavimo konteinerių įsigijimo ir išdalinimo paslaugų viešojo pirkimo sutarties pažeidimo įvertinimo [toliau vadinama - Prašymas]. [...] prašė VPT nedelsiant jį informuoti apie atliktus veiksmus ir priimtus sprendimus.“

2.3. „2018 m. liepos 25 d. raštu Pareiškėjas VPT persiuntė Perkančiosios organizacijos [PRATC] atsakymą [...] ir kartu atkreipė dėmesį, kad galimybė tiekėjams įdarbinti Perkančiosios organizacijos darbuotojus konteinerių dalinimo paslaugai nebuvo išviešinta nei pirkimo sąlygose, nei pirkimo proceso metu. Tokiu būdu pirkimo sutarties laimėtoji buvo suteikta išskirtinė galimybė sudaryti darbo sutartis su Perkančiosios organizacijos darbuotojais. [...]. Be to, dar kartą akcentuotas nesupakuotų konteinerių dalinimo faktas.“

2.4. „Pareiškėjo atstovams periodiškai besidomint VPT dėl Prašymo (ir papildomos informacijos) tyrimo eigos, Skunde nurodyti valstybės tarnautojai Pareiškėjo atstovus telefonu informuodavo (pokalbiai vyko periodiškai, maždaug kartą du kartus per savaitę nuo 2018 m. liepos paskutinės dekados iki 2018 m. rugsėjo pradžios), jog VPT pateiktoje jai informacijoje mato Pirkimo sutarties pažeidimus, tačiau tebevyksta susirašinėjimas su Perkančiąja organizacija (laukiama pastarosios pasiaiškinimo dėl nurodyto pažeidimo). Dėl šios priežasties Pareiškėjas nebesiėmė kitų tuo metu jam dar prieinamų pažeistų teisių gynimo priemonių (pvz., nereiškė ieškinio teismui Viešųjų pirkimų įstatymo 105 str. nustatyta tvarka ir pan.).“

2.5. „Pareiškėjo atstovai, žodžiu bendraudami su šiame skunde nurodytais valstybės tarnautojais, atkreipė jų dėmesį į tai, kad Pirkimo sutartį ją laimėjęs tiekėjas ketina vykdyti gana trumpą terminą - remiantis pačios Perkančiosios organizacijos internete svetainėje skelbiama informacija (pateikta VPT su 2018 m. liepos 9 d. Prašymu), gyventojai kviečiami konteinerius atsiimti tik liepos-rugpjūčio mėnesiais. Pareiškėjo atstovai akcentavo, jog po to, kai Pirkimo sutartis jau bus įvykdyta, bet koks atsakingų asmenų nustatymas ir atsakomybės jiems pritaikymas taps tik formaliu veiksmu, nebeturiniu jokios įtakos realiam Pareiškėjo, kaip atitinkamo Pirkimo

dalyvio, pažeistų teisių apgynimui.“

2.6. „2018 m. rugpjūčio 31 d. Pareiškėjo atstovams eilinį kartą teiraujantis dėl proceso eigos, Skunde nurodyti valstybės tarnautojai informavo, jog VPT gavo Perkančiosios organizacijos atsakymą dėl pažeidimo, tačiau Pareiškėjas nebus su juo supažindintas, kadangi jis buvo adresuotas tik VPT.“

2.7. „2018 m. rugsėjo 9 d. VPT priėmė sprendimą (toliau vadinama - Sprendimas) dėl Pirkimo sutarties pažeidimo įvertinimo, jog nebus atliekami jokie tolimesni veiksmai. VPT internete svetainėje, skiltyje „Pranešimų nagrinėjimas“, ties atitinkamu pranešimu buvo patalpinta informacija: „Rizika įvertinta - neatlikti tolimesnių veiksmų“. Žodžiu (telefonu) šiame Skunde nurodyti valstybės tarnautojai, paprašyti bent trumpai apibūdinti Sprendimo motyvus, Pareiškėjo atstovei lakoniškai atsakė, jog pažeidimas yra, tačiau esant darbuotojų stygiui ir mažai pirkimo rizikai jokie tolimesni veiksmai nebus atliekami.“

2.8. „Nepaisant to, kad dar 2018 m. liepos 9 d. Prašyme Pareiškėjas suformulavo prašymą VPT apie priimtus sprendimus nedelsiant informuoti Pareiškėją, tačiau nei proceso eigoje, nei jos pabaigoje Pareiškėjas iš VPT negavo nei vieno dokumento, įskaitant ir galutinį VPT Sprendimą.“

2.9. „Pareiškėjo įsitikinimu, esamoje situacijoje, Skunde nurodytiems VPT tarnautojams nustatius pažeidimo sudėtį Perkančiosios organizacijos [...] veiksmuose, tačiau neužbaigus ištirti pažeidimo ir nesiėmus veiksmų, kad viešiesiems biudžetams padaryta žala (Perkančiosios organizacijos darbuotojams sumokėtas atlyginimas už funkcijas, kurių jie neatliko, nes tuo metu atliko kito darbdavio [...] nurodytas funkcijas) būtų atlyginta, išlieka valstybės ir viešojo interesų pažeidimas, kurį būtina pašalinti.“

2.10. „Pareiškėjui suprantama, kad pagal VPT nusistatytas vidines procedūras ne visi VPT gaunami pareiškimai ir skundai yra tiriami ar nagrinėjami, tačiau Pareiškėjas atkreipia dėmesį į tai, kad aptariamam atveju atitinkami VPT pareigūnai elgėsi priešingai - nuolat patvirtindavo atliekantys aktyvius tyrimo veiksmus ir matantys pažeidimo sudėtį, ir būtent dėl šios informacijos, vadovaudamasis ekonomiškumo ir proporcingumo principais, Pareiškėjas nesiėmė kitų savo pažeistų teisių gynybos priemonių. Tuo tarpu apie tai, kad VPT jokių tolesnių veiksmų nesiims (net ir matydama pažeidimo sudėtį), paaiškėjo tik po to, kai Pirkimo sutartis buvo faktiškai įvykdyta ir kitų Pareiškėjo gynybos priemonių ėmimasis tapo beprasmis. Pareiškėjo įsitikinimu, būtent delsimas, apsisprendžiant dėl Prašyme nurodytų aplinkybių traktavimo kaip VPT neaktualių, šiuo atveju, Pareiškėjo įsitikinimu, sudaro biurokratizmo sudėtį.“

3. Pareiškėjas Skunde prašo: „ištirti šį Skundą, įvertinti aukščiau aprašytą Viešųjų pirkimų tarnybos Kontrolės skyriaus vedėjos pavaduotojo [...] bei Viešųjų pirkimų tarnybos Prevencijos ir pirkimo sutarčių priežiūros skyriaus vedėjos pavaduotojo [...] (o taip pat galimai kitų atitinkamus sprendimus priėmusių valstybės tarnautojų, kurie Pareiškėjui nežinomi, nes nėra žinomas vidinis VPT sprendimų priėmimo mechanizmas) veiksmus (neveikimą) ir spręsti dėl tarnybinės (drausminės) atsakomybės procedūros atsakingų asmenų atžvilgiu taikymo.“

TYRIMAS IR IŠVADOS

4. Seimo kontrolierius, siekdamas išsiaiškinti Pareiškėjo nurodytas aplinkybes, kreipėsi į VPT, prašydamas pateikti paaiškinimus dėl Skundo teiginių bei atsakyti į Seimo kontrolieriaus klausimus.

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

5. VPT Seimo kontrolierių informavo, pateikė dokumentus bei paaiškinimus, iš kurių nustatyta:

5.1. „Informuojame, kad Tarnyba nėra gavusi Pareiškėjo skundo dėl Tarnybos valstybės tarnautojų galimai netinkamo pareigų atlikimo. Norėtume patikslinti Pareiškėjo pateiktą informaciją apie Rašte minimų asmenų pareigas: nuo 2018 m. balandžio 5 d. [...] yra Rizikų valdymo skyriaus vedėjas, o [...] - Rizikų valdymo skyriaus patarėjas.“

5.2. „Pareiškėjo atstovo [...] (toliau - Atstovas) 2018 m. liepos 9 d. Prašymas [...] užregistruotas 2018 m. liepos 9 d. (reg. Nr. 3S-2711) [...]. Atstovo 2018 m. liepos 25 d. prašymas „Dėl Kompostavimo konteinerių įsigijimo ir išdalavimo paslaugų viešojo pirkimo sutarties pažeidimo įvertinimo“ Tarnyboje gautas ir užregistruotas 2018 m. liepos 25 d. (reg. Nr. 3S-2969) (toliau - Prašymas Nr. 2) (toliau abu kartu - Prašymai). Vadovaujantis Viešųjų pirkimų tarnybos darbo reglamento (toliau - Darbo reglamentas) IV skyriaus nuostatomis, Prašymai jų gavimo dieną pavesti nagrinėti Tarnybos Rizikų valdymo skyriaus (toliau - RVS) patarėjui [...]“

5.3. „Vadovaujantis Įstatymo 95 straipsnio 1 dalies 2 punktu Tarnyba „vykdo šio įstatymo ir su jo įgyvendinimu susijusių teisės aktų pažeidimų prevenciją, prižiūri, kaip laikomasi šių teisės aktų reikalavimų, įskaitant šių teisės aktų reikalavimus vykdant pirkimo sutartis ir šio įstatymo 10 straipsnyje nurodytus vidaus sandorius“, atsižvelgdama į Įstatymo 95 straipsnio 2 dalies 1 punktą turi teisę „savarankiškai pasirinkti tikrinimo objektą, būdą, mastą ir laiką“, o vadovaujantis Įstatymo 95 straipsnio 5 dalimi „Viešųjų pirkimų tarnyba nenagrinėja skundų ir pranešimų dėl galimų pirkimų ar pirkimo sutarčių vykdymo pažeidimų. Šiuose skunduose ir pranešimuose pateikta informacija naudojama viešųjų pirkimų analizei, kurios rezultatų pagrindu gali būti pradėtas perkančiosios organizacijos veiklos patikrinimas, vadovaujantis šio straipsnio 2 dalies 5 punktu.“

Atsižvelgiant į aukščiau išdėstytą, Tarnyba nenagrinėjo gauto skundo, tačiau vertino Prašymuose pateiktą informaciją dėl Perkančiosios organizacijos vykdyto viešojo pirkimo: „Kompostavimo konteinerių įsigijimo ir išdalavimo paslaugų pirkimas (toliau - Pirkimas) ir [...] 2018-03-08 sudarytos Kompostavimo konteinerių įsigijimo ir išdalavimo paslaugų pirkimo sutarties Nr. 2018/I/12 (toliau - Sutartis) vykdymo, vertino minimo Pirkimo ir Sutarties rizikos lygį ir sprendė dėl tolesnių kontrolės veiksmų. Tarnyba atkreipia dėmesį, kad Pareiškėjas Prašyme Nr. 1 iškėlė reikalavimus, kurie iš esmės nepatenka į Tarnybos kompetenciją, o yra sutarties ar teismo prerogatyva: „Atsižvelgiant į aukščiau išdėstytą, Pareiškėjas prašo: ištirti ir įvertinti aukščiau aprašytas Pirkimo sutarties vykdymo (pažeidimo) aplinkybes; skirti [...] Pirkimo sutartyje numatytą baudą: nutraukti sutartį bei nubausti už pažeidimus atsakingus asmenis; apie atliktus veiksmus ir priimtus sprendimus nedelsiant informuoti Pareiškėją“.

5.4. „Tarnyba, nagrinėdama Pareiškėjo 2018 m. liepos 19 d., 2018 m. rugpjūčio 1 d. bei 2018 m. rugpjūčio 17 d. pateiktą informaciją, kreipėsi į Perkančiąją organizaciją dėl informacijos, susijusios su Pirkimu ir Sutarties vykdymu, pateikimo. Perkančioji organizacija į minėtus Tarnybos paklausimus atsakė 2018 m. liepos 23 d. raštu Nr. S-647 ir 2018 m. rugpjūčio 27 d. raštu Nr. S-727.

Išnagrinėjus Pareiškėjo ir Perkančiosios organizacijos pateiktą informaciją, susijusią su Pirkimo procedūrų ir Sutarties vykdymu, bei įvertinus Pirkimo ir Sutarties rizikos lygį, RVS nusprendė, vadovaujantis Viešųjų pirkimų, pirkimų atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų, viešojo pirkimo-pardavimo sutarčių bei pirkimo-pardavimo sutarčių, sudaromų vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų, atrinkimo vertinimui ir perkančiųjų organizacijų bei perkančiųjų subjektų atrinkimo tikrinimui procedūrų tvarkos aprašo (toliau - Aprašas) 12 punkto nuostatomis, neatrinkti Pirkimo ir Sutarties priežiūros priemonių taikymui, nenustačius pakankamai aukšto rizikos lygio. Tarnyba atkreipia dėmesį, kad RVS, apibendrinęs informaciją apie per praėjusią savaitę rizikos įverčiais ir (arba) ekspertinio rizikos vertinimo būdu įvertintų pirkimų ir viešojo pirkimo-pardavimo sutarčių rizikos lygį, atranka rizikingiausias (šiuo atveju buvo 35 savaitė, atsižvelgiant į Perkančiosios organizacijos pateiktą paaiškinimų datą) pirkimus ir / ar viešojo pirkimo-pardavimo sutartis ir perduoda Tarnybos Priežiūros skyriui kontrolės veiksmų vykdymui.“

5.5. „Taip pat pažymime, kad visi Tarnyboje gauti pranešimai apie galimus Įstatymo pažeidimus, nepriklausomai nuo pranešimo pateikimo formos, pirkimo būdo, vertės ir kitų aplinkybių, atidžiai įvertinami ir išnagrinėjami, tačiau tolimesniems kontrolės veiksams perduodami aukščiausią rizikos lygį turintys pirkimai / sutartys.“

5.6. „Perkančiosios organizacijos 2018 m. liepos 23 d. raštu Nr. S-647 Tarnybai pateiktas atsakymas į Tarnybos 2018 m. liepos 19 d. paklausimą Pareiškėjui pateiktas nebuvo, nes Perkančioji organizacija analogišką atsakymą į pretenziją 2018 m. liepos 18 d. raštu Nr. S-637 jau buvo pateikusi ir Pareiškėjui.“

5.7. „Perkančiosios organizacijos 2018 m. rugpjūčio 27 d. raštu Nr. S-727 Tarnybai pateiktas atsakymas į Tarnybos 2018 m. rugpjūčio 1 d. ir rugpjūčio 17 d. paklausimus Pareiškėjui pateiktas nebuvo. Tarnyba neteikia pareiškėjams susirašinėjimo su perkančiųjų organizacijų atstovais, **nes dažnai perkančiųjų organizacijų Tarnybai teikiama informacija yra konfidenciali**. Atkreiptinas dėmesys, kad įstatymo 58 straipsnio 5 dalis nustato, jog „Susipažinti su visa su pirkimais susijusia informacija gali tik Komisijos nariai, Komisijos posėdžiuose dalyvaujantys stebėtojai ir perkančiosios organizacijos pakviesti ekspertai, Viešųjų pirkimų tarnybos atstovai, perkančiosios organizacijos vadovas, jo įgalioti asmenys [...]“.

5.8. „Apie Prašymų nagrinėjimo eigą Pareiškėjas telefonu intensyviai domėjosi nuo pirmųjų Prašymo gavimo Tarnyboje dienų. Tarnybos valstybės tarnautojai savo iniciatyva Pareiškėjui neskambino.“

5.9. „Prašymo nagrinėjimas baigtas 2018 m. rugpjūčio 31 d. Informacija apie priimtą sprendimą 2018 m. rugsėjo 7 d. viešai paskelbta Tarnybos internetinėje svetainėje, skiltyje Ūkio subjektų priežiūra / Pranešimų nagrinėjimas, adresu <http://vpt.lrv.lt/pranesimu-nagrinejimas-2>. Taip pat, paskambinus Pareiškėjui, sprendimas pateiktas žodžiu, papildomai neinformuojant elektroniniu paštu. RVS paaiškino, kad [...], šiuo atveju atstovaujančiai Pareiškėjo interesus, buvo gerai žinoma Tarnybos gautų pranešimų vertinimo tvarka, nes šie atstovai yra ne kartą gavę RVS siunčiamą standartinio turinio elektroninį laišką su nuoroda į viešai skelbiamą informaciją apie priimtus sprendimus. [...]“

5.10. „[...] vadovaujantis Aprašo 30 punktu, jeigu rizika vertinama vėliau, atlikus stebėseną bei pakartotinį rizikos vertinimą, pareiškėjas apie tai nėra informuojamas.“

5.11. „atsižvelgiant į aukščiau išdėstytą, vertinama, kad Rašte minimi valstybės tarnautojai nepažeidė Įstatyme ir Reglamente numatytų pranešimų nagrinėjimo tvarkos nuostatų, ėmėsi tinkamų veiksmų nagrinėjant gautą informaciją ir vertinant rizikingumą, tačiau **nepilnai užtikrino Aprašo 29 punkto reikalavimų laikymąsi. Atsižvelgiant į tai, RVS tarnautojai įpareigoti patikslinti darbo organizavimo procesą, kad ateityje pareiškėjai būtų tinkamai informuojami apie Tarnybos gautų pranešimų nagrinėjimo rezultatus.**“

5.12. „Pareiškėjo pateiktos formuluotės autentiškumo negalime patvirtinti, nes pokalbiai vyko telefonu, likusių įrašų neturime, todėl negalime nei patvirtinti, nei paneigti, jog buvo ištarta būtent taip cituojama frazė dėl galimų pažeidimų. Norėtume tik atkreipti dėmesį, jog nagrinėjamu atveju Pirkimas ar Sutartis nebuvo perduoti tolimesniems kontrolės veiksams dėl nedidelės pažeidimo rizikos visumos. Tarnybos žmogiškieji resursai yra riboti, todėl, atsižvelgiant į šio rašto 2 punkte pateiktus argumentus, pirkimų ar sutarčių vertinimai atliekami tik esant aukštam rizikos lygiui, turint pagrįstą įtarimų dėl galimų pažeidimų, galinčių turėti neigiamos įtakos rezultatui, racionaliam lėšų naudojimui ir pan. Tikėtina, kad RVS darbuotojo paaiškinimas ir buvo susijęs su tuo, jog dėl darbuotojų stygiaus nėra tikslinga vertinti situacijos, kur galimi pažeidimai būtų formalūs.“

5.13. „[...] Tarnybos darbuotojai galėjo papildomai informuoti Pareiškėją elektroniniu paštu, tačiau negalima teigti (o ir pats Pareiškėjas patvirtino), kad informacija apie Tarnybos priimtą sprendimą jam nebuvo žinoma. Tarnyba sprendimo dėl Pirkimo ar Sutarties vertinimo nekeis, neturi tam pagrindo, **bet papildomai informavo Pareiškėją elektroniniu paštu, kur jis galėtų stebėti informaciją apie Tarnybos priimtus sprendimus. Taip pat Tarnyba peržiūrės vidaus tvarkos organizavimo procesą, kad ateityje išvengtų panašių situacijų**“

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

6. Lietuvos Respublikos įstatymai ir kiti teisės aktai

6.1. Viešųjų pirkimų įstatyme (Įstatymas) reglamentuojama:

6.1.1. 58 *straipsnis* - „5. Susipažinti su visa su pirkimais susijusia informacija gali tik Komisijos nariai, Komisijos posėdžiuose dalyvaujantys stebėtojai ir perkančiosios organizacijos pakviesti ekspertai, Viešųjų pirkimų tarnybos atstovai, perkančiosios organizacijos vadovas, jo įgalioti asmenys, kiti asmenys ir institucijos, turinčios tokią teisę pagal jų veiklą reglamentuojančius

Lietuvos Respublikos įstatymus, taip pat Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu įgalioti Europos Sąjungos ar atskirų valstybių finansinę paramą administruojantys viešieji juridiniai asmenys. Kiti asmenys gali susipažinti tik su ta su pirkimais susijusia informacija, kurią atskleisti leidžia šis įstatymas.“

6.1.2. *93 straipsnis* - „3. **Viešųjų pirkimų tarnybos darbo tvarka nustatyta Viešųjų pirkimų tarnybos darbo reglamente.** Šį reglamentą tvirtina Viešųjų pirkimų tarnybos direktorius. [...]“

6.1.3. *95 straipsnis* - „1. Viešųjų pirkimų tarnyba atlieka šias funkcijas: [...] 2) vykdo šio įstatymo ir su jo įgyvendinimu susijusių teisės aktų pažeidimų prevenciją, prižiūri, kaip laikomasi šių teisės aktų reikalavimų, įskaitant šių teisės aktų reikalavimus vykdant pirkimo sutartis ir šio įstatymo 10 straipsnyje nurodytus vidaus sandorius; [...] 2. Viešųjų pirkimų tarnyba turi teisę:

1) savarankiškai pasirinkti tikrinimo objektą, būdą, mastą ir laiką; [...] 5. Viešųjų pirkimų tarnyba nenagrinėja skundų ir pranešimų dėl galimų pirkimų ar pirkimo sutarčių vykdymo pažeidimų. Šiuose skunduose ir pranešimuose pateikta informacija naudojama viešųjų pirkimų analizei, kurios rezultatų pagrindu gali būti pradėtas perkančiosios organizacijos veiklos patikrinimas, vadovaujantis šio straipsnio 2 dalies 5 punktu.“

6.2. *Viešojo administravimo įstatyme (VAI) reglamentuojama:*

6.2.1. *2 straipsnis* - „14. Prašymas - su asmens teisių ar teisėtų interesų pažeidimu nesusijęs asmens **kreipimasis** į viešojo administravimo subjektą prašant suteikti administracinę paslaugą, priimti administracinį sprendimą arba atlikti kitus teisės aktuose nustatytus veiksmus. 15. **Skundas** - asmens rašytinis kreipimasis į viešojo administravimo subjektą, kuriame nurodoma, kad yra pažeistos jo teisės ar teisėti interesai, ir prašoma juos apginti.“

6.2.2. *3 straipsnis* - „Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi šiais principais: „1) įstatymo viršenybės. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektų įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą turi būti nustatyti teisės aktuose, o veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus. Administraciniai aktai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais; [...] 8) vieno langelio. Šis principas reiškia, kad asmeniui informacija suteikiama, prašymas ar skundas priimamas ir atsakymas į juos pateikiamas vienoje darbo vietoje. Prašymą ar skundą nagrinėja ir informaciją iš savo administracijos padalinių, pavaldžių subjektų, prireikus - ir iš kitų viešojo administravimo subjektų gauna pats prašymą ar skundą nagrinėjantis ir administracinį sprendimą priimančias viešojo administravimo subjektas, neįpareigodamas tai atlikti prašymą ar skundą padavusį asmenį; [...] 13) išsamumo. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį.“

6.2.3. *14 straipsnis* - „L Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklės tvirtina Vyriausybė.“

6.3. *Vyriausybės 2007-08-22 nutarimu Nr. 875 patvirtintose Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklėse* (toliau vadinama - Prašymų nagrinėjimo taisyklės) (2017-11-15 nutarimo Nr. 93 redakcija, galiojanti nuo 2017-11-23') nustatyta:

„35. **Atsakymai į prašymus parengiami atsižvelgiant į jo turinį.** 35.1. į prašymą suteikti administracinę paslaugą - išduoti dokumentą, jo kopiją, nuorašą ar išrašą, patvirtinantį tam tikrą juridinį faktą, - atsakoma suteikiant prašomą administracinę paslaugą arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys; 35.2. į prašymą pateikti institucijos turimą informaciją atsakoma pateikiant prašomą informaciją Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ar savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo nustatyta tvarka arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys;

35.3. į prašymą priimti administracinį sprendimą - atsakoma pateikiant atitinkamo priimto dokumento kopiją, išrašą ar nuorašą arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys; 35.4. į kitus prašymus - atsakoma laisva forma arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys. 36. Prašymą nagrinėjusi institucija, pati pastebėjusi ar gavusi pagrįstą asmens kreipimąsi dėl atsakyme esančių spausdinimo, skaičiavimo ar faktinių duomenų klaidų, ne vėliau kaip per 2 darbo dienas nuo klaidos paaikškinimo arba asmens kreipimosi dienos jas ištaiso ir pateikia asmeniui ištaisytą atsakymą arba praneša jam, kodėl klaidos nebuvo taisomos. 37. Į skundus atsakoma laikantis Lietuvos Respublikos

viešojo administravimo įstatyme nustatytos tvarkos. 38. Atsakyme, kuriame nurodomos atsisakymo suteikti prašomą administracinę paslaugą, informaciją, priimti administracinį sprendimą priežastys, arba institucijos siunčiamame pranešime apie asmens prašymo ar skundo nenagrinėjimo priežastis asmuo ar jo atstovas turi būti informuojamas apie tokio atsakymo apskundimo tvarką, nurodant institucijos (-ų), kuriai (-ioms) gali būti paduotas skundas, pavadinimą (-aus) ir adresą (-us), taip pat terminą (-us), per kurį (-iuos) gali būti pateiktas skundas. Persiunčiant prašymą ar skundą nagrinėti kitai kompetentingai institucijai ir informuojant apie tai asmenį ar jo atstovą, pranešime asmeniui nurodyti minėtos apskundimo tvarkos nereikia.“

6.4. *Vyriausybės 2011 m. gruodžio 21 d. Nr. 1517 nutarimu patvirtintuose Viešųjų pirkimų tarnybos nuostatuose* (Nuostatai) reglamentuojama: „2. Tarnybos paskirtis - įgyvendinti viešųjų pirkimų, pirkimų, atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų (toliau - pirkimai), politiką ir prižiūrėti, kaip laikomasi Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo, Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų, atliekamų gynybos ir saugumo srityje, įstatymo, Lietuvos Respublikos pirkimų, atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų, įstatymo. 3. Tarnyba savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos tarptautinėmis sutartimis ir susitarimais, Europos Sąjungos teisės aktais, Viešųjų pirkimų įstatymu, Viešųjų pirkimų, atliekamų gynybos ir saugumo srityje, įstatymu. Pirkimų, atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų, įstatymu, Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymu, Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymu, kitais įstatymais ir Lietuvos Respublikos Seimo priimtais teisės aktais, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais, Viešųjų pirkimų tarnybos nuostatais (toliau - Nuostatai) ir kitais teisės aktais. [...]. 16. Tarnybos darbo tvarka nustatoma Tarnybos direktoriaus įsakymu tvirtinamame Tarnybos darbo reglamente, Tarnybos vidaus tvarkos taisyklėse, Tarnybos administracijos padalinių nuostatuose, Tarnybos valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis (toliau - darbuotojas), pareigybių aprašymuose. [...]. 18. Tarnybos direktorius: 18.1. organizuoja Tarnybos darbą taip, kad būtų įgyvendinti Tarnybos veiklos tikslai ir funkcijos; [...] 18.9. priima į pareigas ir atleidžia iš jų Tarnybos darbuotojus, juos skatina, skiria jiems pašalpas, tarnybines nuobaudas; [...]“

6.5. *Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2011 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. 1S-200 (2018 m. liepos 16 d. įsakymo Nr. 1S-107 redakcija) patvirtintame Viešųjų pirkimų tarnybos darbo reglamente* (Darbo reglamentas, Reglamentas) nustatyta: „2. Tarnyba savo veiklą grindžia Viešojo administravimo įstatyme įtvirtintais viešojo administravimo principais. [...]. 38. Tarnyboje gautus dokumentus (išskyrus įslaptintus) registruoja Administravimo skyrius DVS. Jeigu gautas popierinis dokumentas, į DVS įkeliami skenuota jo kopija. 39. Darbuotojai, savo darbinio elektroninio pašto adresu ar kitokiu būdu gavę dokumentus, kurie yra susiję su Tarnybos vykdomomis funkcijomis, privalo nedelsdami pateikti juos Administravimo skyriui registruoti. [...]. 45. Asmuo, gavęs dokumentą, susipažįsta su jo turiniu ir atlieka veiksmus pagal savo kompetenciją tam, kad būtų išspręsti dokumente nurodyti klausimai ir įvykdytas pavedimas (jeigu toks yra). 46. **Sprendžiant dokumente nurodytus klausimus, turi būti parengtas Tarnybos atsakymas, išvada, atsiliepiamas, sprendimas, sutartis, teisės aktas, jo projektas ar kiti dokumentai arba suorganizuotas susitikimas, pasitarimas ar kitokio pobūdžio renginys.** [...]. 50. Popieriniame dokumente teikiamas Tarnybos atsakymas į popieriniame dokumente pateiktą prašymą, skundą, pranešimą arba kai yra išreikštas pageidavimas Tarnybos atsakymą gauti popieriniu formatu. 51. Elektroniniame dokumente teikiamas Tarnybos atsakymas į Tarnybos gautą elektroniniame dokumente pateiktą prašymą, skundą, pranešimą [...]. [...]. 110. Tarnyboje asmenys aptarnaujami, jų prašymai ir skundai nagrinėjami Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo, Asmenų prašymų nagrinėjimo ir jų aptarnavimo viešojo administravimo institucijose, įstaigose ir kituose viešojo administravimo subjektuose taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 „Dėl Asmenų prašymų nagrinėjimo ir jų aptarnavimo viešojo administravimo institucijose, įstaigose ir kituose viešojo administravimo subjektuose taisyklių patvirtinimo“, Asmenų prašymų nagrinėjimo ir jų aptarnavimo Viešųjų pirkimų tarnyboje taisyklėmis, patvirtintomis

Direktorius 2013 m. gegužės 9 d. įsakymu Nr. 1S-95, ir kitais teisės aktais. 111. Už informacijos asmenims teikimą ryšio priemėmis ar jiems apsilankius Tarnyboje, jų aptarnavimą taikant vieno langelio principą atsako Darbuotojai, kuriems tokios funkcijos nustatytos pareigybės aprašyme [...].“

6.6. *Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2017 m. spalio 30 d. įsakymu Nr. 1S-154 (redakcija, galiojanti nuo 2017-11-03) patvirtintame Viešųjų pirkimų, pirkimų atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų, viešojo pirkimo-pardavimo sutarčių bei pirkimo-pardavimo sutarčių, sudaromų vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų, atrinkimo vertinimui ir perkančiųjų organizacijų bei perkančiųjų subjektų atrinkimo tikrinimui procedūrų tvarkos apraše* (toliau vadinama - Aprašas) reglamentuojama: „1. Viešųjų pirkimų, pirkimų atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų, viešojo pirkimo-pardavimo sutarčių bei pirkimo-pardavimo sutarčių, sudaromų vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų, atrinkimo vertinimui ir perkančiųjų organizacijų bei perkančiųjų subjektų atrinkimo tikrinimui procedūrų tvarkos aprašas (toliau - Aprašas) nustato Viešųjų pirkimų tarnybos (toliau - Tarnyba) administracijos padalinių veiklą, atrenkant viešuosius pirkimus, kuriems taikomas Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas (toliau - VPI), ir pirkimus, atliekamus vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų, kuriems taikomas Lietuvos Respublikos pirkimų, atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų, įstatymas (toliau - PI), (toliau - pirkimai), pirkimo-pardavimo sutartis ir vidaus sandorius (toliau - sutartis) vertinimui bei perkančiąsias organizacijas, kurios atitinka VPI 2 straipsnio 25 dalies nuostatas ir perkančiuosius subjektus, kurie atitinka PI 4straipsnio nuostatas, tikrinimui. [...]. 5. Apraše vartojamos sąvokos: 5.1. Pranešimas - Tarnybos gauti prašymai, skundai, pranešimai, žiniasklaidoje pateikta informacija, informacija, gauta iš Tarnybos administracijos padalinių apie galimai perkančiųjų organizacijų ir perkančiųjų subjektų padarytus įstatymų pažeidimus, vykdam pirkimų procedūras, sudarant ar vykdam sutartis. [...]. 12. RVSS [Rizikos valdymo ir statistikos skyrius], apibendrinęs informaciją apie per praėjusią savaitę rizikos įvertinimais ir (arba) ekspertinio rizikos vertinimo būdu įvertintų pirkimų ir sutarčių rizikos lygį, atranka didžiausią rizikos lygį per savaitę turinčius pirkimus ir sutartis neplaninio sisteminio pirkimų įvertinimo, neplaninio operatyvaus pirkimų įvertinimo ir neplaninio sutarčių vertinimo sąrašuose ir per savaitę, pranešimu per VPRV IS [Viešųjų pirkimų rizikos valdymo informacinės sistemos] pateikia RVSS vedėjo patvirtintus: [...]. 29. RVSS, gavęs pranešimus dėl galimų įstatymų pažeidimų, elektroniniu laišku informuoja pareiškėją apie pranešimo gavimą ir pranešime pateiktos informacijos naudojimą viešųjų pirkimų analizei. Atlikęs rizikos vertinimą, RVSS Tarnybos internetinėje svetainėje skelbia pirkimų, sutarčių ir perkančiųjų organizacijų ar perkančiųjų subjektų, dėl kurių per praėjusią savaitę buvo gauti pranešimai, sąrašą bei nurodo jų nagrinėjimo statusą. 30. Jei pirkimas ar sutartis, dėl kurio buvo gautas pranešimas, perduodama vertinti RVSS atlikus stebėseną bei pakartotinį rizikos vertinimą, pareiškėjas apie tai nėra informuojamas. [...].“

Tyrimui reikšminga teismų praktika

7. Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo praktika:

1) 2004-12-13 nutarime, priimtame byloje Nr. 51/01-26/02-19/03-22/03-26/03-27/03, Konstitucinis Teismas konstatavo:

„[...] Valstybės tarnyba turi veikti paklusdama tik Konstitucijai ir teisei. Kiekviena valstybės ar savivaldybės institucija, per kurią vykdomos valstybės funkcijos, kiekvienas valstybės tarnautojas turi paisyti teisėtumo reikalavimų. Valstybės tarnautojai turi nepiktnaudžiauti jiems nustatytomis galiomis, nepažeisti teisės aktų reikalavimų. Konstitucinis Teismas 2000-06-30 nutarime konstatavo, kad valstybės institucijos, pareigūnai turi saugoti, ginti žmogaus teises ir laisves; ypač svarbu, kad, vykdydami jiems patikėtas funkcijas, jie patys nepažeistų žmogaus teisių ir laisvių [...]. [...] Konstitucinis Teismas 2004-07-01 nutarime ir 2004-11-05 išvadoje konstatavo, kad Konstitucijoje

yra įtvirtintas atsakingo valdymo principas. Valdžios atsakomybė visuomenei - teisinės valstybės principas, kuris įtvirtintas Konstitucijoje nustatčius, kad valdžios įstaigos tarnauja žmonėms [...] (Konstitucinio Teismo 1999-05-11 nutarimas, 2004-11-05 išvada)

2) *Konstitucinis Teismas savo 2003-12-30 nutarime*, be kita ko, yra konstatavęs:

„[...] Konstitucijos 29 straipsnyje yra įtvirtintas visų asmenų lygybės įstatymui, teismui ir kitoms valstybės institucijoms ar pareigūnams principas. Konstitucinis Teismas savo nutarimuose ne kartą yra konstatavęs, kad tai yra formalios *asmenų lygybės principas*. Aiškindamas Konstitucijos 29 straipsnio turinį Konstitucinis Teismas savo nutarimuose ne kartą yra konstatavęs, kad šio principo turi būti laikomasi ir leidžiant įstatymus, ir juos taikant. Šis principas įpareigoja vienodus faktus teisiškai vertinti vienodai ir draudžia iš esmės tokius pačius faktus savavališkai vertinti skirtingai.

Visų asmenų lygybės principas reiškia ir tai, kad atitinkamos rūšies santykių subjektams - visiems vienodais požymiais pasižymintiems asmenims (jų grupėms) turi būti taikomas tas pats įstatymas ar kitas teisės aktas - tas pats vienodas, visiems tos kategorijos subjektams bendras, lygus matas. Vienodai turi būti taikomos tiek materialiosios, tiek proceso teisės normos.

Konstitucinis visų asmenų lygybės įstatymui principas būtų pažeidžiamas, jei tam tikra grupė asmenų, kuriems yra skiriama teisės norma, palyginti su kitais tos pačios normos adresatais, būtų kitaip traktuojama, nors tarp tų grupių nėra tokio pobūdžio ir tokios apimties skirtumų, kad toks nevienodas traktavimas būtų objektyviai pateisintinas (Konstitucinio Teismo 1996 m. lapkričio 20 d. nutarimas).

3) *Konstitucinis Teismas savo 2011-06-23 sprendime*, be kita ko, yra konstatavęs:

„[...] Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, kad konstitucinio teisinės valstybės principo negalima aiškinti kaip įtvirtinto tik Konstitucijos preambulėje; neatsiejami konstitucinio teisinės valstybės principo elementai yra *teisėtų lūkesčių apsauga, teisinis tikrumas ir teisinis saugumas*, konstitucinis proporcingumo principas yra vienas iš konstitucinio teisinės valstybės principo elementų. Konstitucinis Teismas yra konstatavęs ir tai, kad Konstitucijos 29 straipsnyje įtvirtintas asmenų lygiateisiškumo principas (*inter alia* Konstitucinio Teismo 2005 m. rugpjūčio 23 d., 2010 m. gegužės 28 d., 2010 m. lapkričio 9 d. nutarimai). [...]“;

4) *Konstitucinis Teismas savo 2004-12-13 nutarime* yra konstatavęs:

„[...] Konstitucinis teisinės valstybės principas suponuoja įvairius reikalavimus įstatymų leidėjui, kitiems teisėkūros subjektams: teisėkūros subjektai teisės aktus gali leisti tik neviršydami savo įgaliojimų; teisės aktuose nustatyti reikalavimai turi būti grindžiami bendro pobūdžio nuostatomis (teisės normomis ir principais), kurias įmanoma taikyti visiems numatytiems atitinkamų teisinių santykių subjektams; diferencijuotas teisinis reguliavimas turi būti grindžiamas tik atitinkamais teisės aktais reguliuojamų visuomeninių santykių subjektų padėties objektyviais skirtumais; kad teisinių santykių subjektai galėtų žinoti, ko iš jų reikalauja teisė, teisės normos turi būti nustatomos iš anksto, teisės aktai turi būti oficialiai skelbiami, jie turi būti vieši ir prieinami; įstatymuose ir kituose teisės aktuose nustatytas teisinis reguliavimas turi būti *aiškus, suprantamas, neprieštaringas, teisės aktų formuluotės turi būti tikslios*, turi būti užtikrinami teisės sistemos nuoseklumas ir vidinė darna, teisės aktuose neturi būti nuostatų, vienu metu skirtingai reguliuojančių tuos pačius visuomeninius santykius; kad teisinių santykių subjektai galėtų savo elgesį orientuoti pagal teisės reikalavimus, teisinis reguliavimas turi būti santykinai stabilus; teisės aktais negalima reikalauti neįmanomų dalykų (*lex non cogit ad impossibilia*); teisės aktų galia yra nukreipta į ateitį, įstatymų ir kitų teisės aktų galiojimas atgal neleidžiamas (*lex retro non agit*), nebent teisės aktu būtų sušvelninama teisinių santykių subjekto padėtis ir kartu nebūtų pakenkiama kitiems teisinių santykių subjektams (*lex benignior retro agit*); [...]“

8. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktika

8.1. *Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo* (toliau vadinama ir - LVAT) 2012-03-01 *nutartyje* (administracinė byla Nr. A⁵⁰²-1605/2012) nurodyta: „Lietuvos Respublikos Konstitucija įtvirtina atsakingo valdymo (gero administravimo) principą (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 1999 m. gegužės 11 d., 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimai, 2004 m. lapkričio 5 d. išvada). Vienas iš gero administravimo principų yra konstitucinė nuostata, kad visos valdžios įstaigos tarnauja

žmonėms (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2005 m. gegužės 31 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A¹⁰-655/2005). Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau - ir Viešojo administravimo įstatymas) 1 straipsnyje, apibrėžiančiame aptariamo įstatymo paskirtį, nustatyta, jog šis įstatymas sudaro prielaidas įgyvendinti Lietuvos Respublikos Konstitucijos nuostatą, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms; nustato viešojo administravimo principus, viešojo administravimo sritis, viešojo administravimo subjektų sistemą ir administracinės procedūros organizavimo pagrindus; garantuoja asmenų teisę apskusti viešojo administravimo subjektų veiksmus, neveikimą ar administracinius sprendimus, taip pat teisę į įstatymais pagrįstą ir objektyvų asmenų prašymų, skundų ir pranešimų nagrinėjimą; įtvirtina kitas asmenų ir viešojo administravimo subjektų teises ir pareigas viešojo administravimo srityje. Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnyje nurodyta, kad viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi įstatymo viršenybės, objektyvumo, proporcingumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, efektyvumo, subsidiarumo ir kitais šioje įstatymo normoje išvardytais principais. Tai reiškia, jog kiekviena viešojo administravimo institucija yra saistoma bendrųjų, be kita ko, konstitucinių teisės principų (teisinės valstybės, valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, teisės viršenybės, draudimo diskriminuoti, asmenų lygybės prieš įstatymą, proporcingumo ir kt.) bei *gero administravimo, atsakingo valdymo* principų (teisėtumo, objektyvumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, skaidrumo ir kt.)“;

8.2. „Viešojo administravimo subjektų veiksmai turi būti aiškūs, nedviprasmiški. Viešojoje teisėje veikiančys įstatymo viršenybės ir teisinio apibrėžtumo principai lemia tai, kad ***visi viešojo administravimo subjektai turi tik tokius įgalinimus, kurie jiems yra suteikti konkrečiomis teisės aktų nuostatomis, plečiamas valdymo institucijų kompetencijos aiškinimas yra negalimas***“ (LVAT 2009-04-09 sprendimas administracinėje byloje Nr. A⁵⁵⁶-476/2009; 2009-12-23 nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵⁰²-1505/2009). „Priimant sprendimą dėl konkretaus prašymo (arba kitokio pobūdžio kreipimosi, nepriklausomai nuo tokio dokumento formos) turi būti veikiama paisant pagrindiniame šalies įstatyme - Konstitucijoje - įtvirtinto, atkartojamo ir Viešojo administravimo įstatyme, principo, kad valdžios įstaigos tarnauja žmonėms“ (2013-03-05 nutartis administracinėje byloje Nr. A556-439/2013)“;

8.3. LVAT yra pažymėjęs (administracinė byla Nr. eA-1240-556/2018), kad „*Viešojo administravimo įstatymo 8* straipsnyje reglamentuotos imperatyvaus pobūdžio normos, suponuojančios normos adresatui - viešojo administravimo subjektui - privalomą elgesio modelį priimant individualius administracinius aktus (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. balandžio 2 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A⁶⁶²-1230/2012; 2015 m. kovo 31 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-1536-662/2015).“

LVAT 2011 m. birželio 27 d. sprendime administracinėje byloje Nr. A⁵⁵⁶-336/2011 taip pat yra pažymėjęs, kad „*Viešojo administravimo įstatymo 8* straipsnio nuostatos reiškia, jog akte turi būti nurodomi pagrindiniai faktai, argumentai ir įrodymai, pateikiamas teisinis pagrindas, kuriuo viešojo administravimo subjektas rėmėsi priimdamas administracinį aktą; motyvų išdėstymas turi būti adekvatus, aiškus ir pakankamas. Ši teisės norma siejama su teisėtumo principu, pagal kurį reikalaujama, kad viešojo administravimo subjektai savo veikla nepažeistų teisės aktų, kad jų sprendimai būtų pagrįsti, o sprendimų turinys atitiktų teisės normų reikalavimus (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2010 m. rugpjūčio 24 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A⁷⁵⁶-450/2010, Administracinė jurisprudencija Nr. 20, 2010; 2010 m. lapkričio 15 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A⁵⁵⁶-1 5/2010, Administracinė jurisprudencija Nr. 20, 2010). [...].

Be to, Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas savo praktikoje yra nurodęs, jog *Viešojo administravimo įstatymo 8* straipsnio 1 dalyje individualiam teisės aktui nustatyti reikalavimai laikytini gero administravimo principo atspindžiu (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2010 m. balandžio 29 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A⁸⁵⁸-737/2010, 2014 m. rugsėjo 23 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A⁸⁵⁸-47/2014; 2015 m. rugsėjo 2 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-2760-492/2015). Gero viešojo administravimo principas įpareigoja viešojo administravimo subjektą, priimant sprendimą, jame nurodyti faktinių aplinkybių bei teisės normų, kurių pagrindu priimtas sprendimas, visumą (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2013 m. gegužės 14 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A⁴⁴⁴-878/2013). [...].

Minėti *Viešojo administravimo įstatymo* 8 straipsnio 1 dalies reikalavimai administracinio akto turiniui, kad jame būtų nurodomi administracinio akto priėmimo motyvai, turi tiek materialinį, tiek ir procesinį aspektą, t. y. šie reikalavimai susiję su asmens teise į teisminę gynybą. Šiuo aspektu atkreiptinas dėmesys, jog proceso požiūriu nemotyvuotas administracinis aktas, kuris daro neigiamą poveikį pareiškėjo teisėms ar interesams, o šiuo atveju taip ir yra, negali būti pripažintas teisėtu, nes riboja pareiškėjo teises skusti tokį aktą, apsunkina tokio akto teisminę kontrolę.“

8.4. *LVAT yra pažymėjęs* (administracinė byla Nr. A-2495-624/2018), jog „Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo jurisprudencijoje nuosekliai pabrėžiama viešojo administravimo subjektų pareiga laikytis teisės principų. Kiekviena viešojo administravimo institucija yra saistoma bendrųjų, be kita ko, konstitucinių teisės principų (teisinės valstybės, valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, teisės viršenybės, draudimo diskriminuoti, asmenų lygybės prieš įstatymą, proporcingumo ir kt.) bei gero administravimo, atsakingo valdymo principų (teisėtumo, objektyvumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, skaidrumo ir kt.) (žr., pavyzdžiui, 2012 m. kovo 1 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A502-1605/2012; 2012 m. birželio 28 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A492-2045/2012, 2014 m. balandžio 3 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A492-801/2014). *Viešojo administravimo įstatymo* 3 straipsnyje numatytais principais yra grindžiamas geras viešasis administravimas (šiuo aspektu žr. 2012 m. balandžio 30 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A492-1978/2012). Tinkamas, atsakingas valdymas, kaip ne kartą akcentuota Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikoje, yra neatsiejamas nuo gero administravimo reikalavimų (žr. 2015 m. gruodžio 21 d. išplėstinės teisėjų kolegijos sprendimą administracinėje byloje Nr. I-7-552/2015'). [...].“

Gero administravimo (atsakingo valdymo) principas, be kita ko, apima asmens teisę į pagrįstą (faktais ir teisės normomis) bei motyvuotą administracinį sprendimą (*VAI* 8 str. 1 d.) (žr. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. gegužės 31 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A602-2112/2012), pareigą išaiškinti administracinio akto apskundimo tvarką (žr. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2014 m. balandžio 2 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS858-284/2014).“

Tyrimo išvados

9. Atsižvelgus į šio tyrimo metu nustatytas aplinkybes bei į teisinį reglamentavimą ir teismų praktiką, pažymima:

9.1. *LVAT* ne kartą yra konstatavęs, jog „valdžios institucijų sistema yra sukurta taip, kad kiekviena institucija turi jos paskirtį atitinkančias priskirtas funkcijas, kompetenciją, kurių privalo laikytis. Pagal *VAI* viešojo administravimo subjektai savo veikloje, be kita ko, privalo vadovautis įstatymo viršenybės principu, reiškiančiu, kad šių subjektų įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą turi būti nustatyti įstatymuose, bei nepiktnaudžiavimo valdžia principu, reiškiančiu, kad viešojo administravimo subjektams draudžiama atlikti viešojo administravimo funkcijas neturint įstatymų suteiktų reikiamų įgaliojimų arba priimti administracinius sprendimus siekiant kitų, negu įstatymų nustatyta, tikslų. Pagal viešojoje teisėje veikiančią teisėtumo principą viešojo administravimo subjektai privalo veikti tik įstatymo jiems suteiktų įgaliojimų ribose, o veikimas viršijant kompetencijos ribas (*ultra vires*) yra pagrindas viešojo administravimo subjekto aktą pripažinti neteisėtu (žr. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2009 m. lapkričio 23 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A662-906/2009, 2010 m. spalio 22 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A756-1229/2010).“

9.2. Vadovaujantis Darbo reglamento nuostatomis, Tarnyba savo veiklą grindžia Viešojo administravimo įstatyme įtvirtintais viešojo administravimo principais. Vadovaujantis Įstatymo nuostatomis, Tarnyba nenagrinėja skundų ir pranešimų dėl galimų pirkimų ar pirkimo sutarčių vykdymo pažeidimų. Šiuose skunduose ir pranešimuose pateikta informacija naudojama viešųjų pirkimų analizei, kurios rezultatų pagrindu gali būti pradėtas perkančiosios organizacijos veiklos patikrinimas. Tarnyba vykdo Įstatymo ir su jo įgyvendinimu susijusių teisės aktų pažeidimų prevenciją, prižiūri, kaip laikomasi šių teisės aktų reikalavimų, įskaitant šių teisės aktų reikalavimus

vykdant pirkimo sutartis.

9.3. Nagrinėjamu atveju:

9.3.1. Pareiškėjas skundžiasi, kad Tarnyba netinkamai išnagrinėjo jo prašymą, nepateikė atsakymo (sprendimo), nors VPT buvo prašyta „nedelsiant jį informuoti apie atliktus veiksmus ir priimtus sprendimus“;

9.3.2. Tarnyba, gavusi Prašymą (pasirašytas ir Pareiškėjo, ir jo atstovo - [...]), jį užregistravo ir perdavė nagrinėti Tarnybos pareigūnui [...] Darbo reglamente nustatyta tvarka. Pažymėtina, kad Prašyme aprašytas aplinkybes Tarnyba įvertino kaip informaciją dėl vykdyto viešojo pirkimo ir bei sudarytos Sutarties galimai netinkamo vykdymo, todėl, vadovaudamasi Įstatymo nuostatomis (pažymos 6.1 punktas), skundo nenagrinėjo, tačiau vertino vykdyto viešojo pirkimo ir Sutarties rizikos lygį ir sprendė dėl tolesnės kontrolės veiksmų. Nustatyta, kad VPT kreipėsi į Perkančiąją organizaciją, gavusi informaciją, ją išanalizavo ir priėmė sprendimą, kuris paskelbtas Tarnybos interneto svetainėje, o Pareiškėjui (jam paskambinus į VPT) paaiškinta žodžiu.

Nustatyta šiuo tyrimu:

1) Pareiškėjas prašė apie priimtą sprendimą jį informuoti (nenurodė, koku būdu - žodžiu ar raštu). Tarnyba, kaip pati teigia, Prašymo nagrinėjimą baigė 2018-08-31, Pareiškėjui atsakymo (sprendimo) raštu nepateikė, informaciją apie priimtą sprendimą paskelbė interneto puslapyje (2018-09-07), skiltyje „Ūkio subjektų priežiūra / Pranešimų nagrinėjimas“. Pareiškėjui paskambinus į VPT, atsakingi asmenys žodžiu paaiškino sprendimą.

Vadovaujantis Aprašo nuostatomis (pažymos 6.6 punktas), RVSS, gavęs pranešimus dėl galimų Įstatymų pažeidimų, elektroniniu laišku informuoja pareiškėją apie pranešimo gavimą ir pranešime pateiktos informacijos naudojimą viešųjų pirkimų analizei. Iš pateiktos informacijos nustatyta, kad VPT tokios informacijos elektroniniu laišku Pareiškėjui nepateikė.

Įvertinus tai, kad VPT savo veiklą grindžia Viešojo administravimo įstatyme įtvirtintais viešojo administravimo principais, Seimo kontrolieriaus nuomone, kad Pareiškėjui nebūtų suteikta nepagrįstų lūkesčių, teikdama Apraše nurodytą informaciją Pareiškėjui, VPT turėjo nurodyti savo kompetenciją, t. y., paaiškinti, kokių Prašyme nurodytų aplinkybių (įvertinti Pirkimo sutarties vykdymo aplinkybes, nutraukti sutartį, skirti baudą ir t. t.) tyrimas nepriskirtas VPT kompetencijai, taip pat informuoti, ar bus teikiamas atsakymas į Prašymą.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad, vadovaujantis Darbo reglamentu (pažymos 6.5 punktas), „sprendžiant dokumente nurodytus klausimus, **turi būti parengtas Tarnybos atsakymas, išvada, atsiliepimas, sprendimas, sutartis, teisės aktas, jo projektas ar kiti dokumentai arba suorganizuotas susitikimas, pasitarimas ar kitokio pobūdžio renginys. Popieriniame dokumente teikiamas Tarnybos atsakymas į popieriniame dokumente pateiktą prašymą, skundą, pranešimą** arba kai yra išreikštas pageidavimas Tarnybos atsakymą gauti popieriniu formatu. **Elektroniniame dokumente teikiamas Tarnybos atsakymas į Tarnybos gautą elektroniniame dokumente pateiktą prašymą, skundą, pranešimą**“ Darytina išvada, kad, išnagrinėjusi Pareiškėjo Prašymą (pagal Aprašo nuostatas - (pažymos 6.6 punktas) pranešimą apie galimus pažeidimus), VPT privalėjo pateikti atsakymą raštu.

Kritikuotinas VPT paaiškinimas, kad „Advokatų profesinei bendrijai [...], šiuo atveju atstovaujantį Pareiškėjo interesams, buvo gerai žinoma Tarnybos gautų pranešimų vertinimo tvarka, **nes šie atstovai yra ne kartą gavę RVS siunčiamą standartinio turinio elektroninį laišką su nuoroda į viešai skelbiamą informaciją apie priimtus sprendimus**“ Vadovaujantis teisės aktų nuostatomis, Pareiškėjui atsakymą turi pateikti VPT (informaciją, paaiškinimus), o ne jo atstovai (vertinant tai, kad į VPT kreipėsi ir Pareiškėjas). Pažymėtina, kad Prašymų nagrinėjimo taisyklių 32 punkte nustatyta, kad „į prašymus atsakoma tokiu būdu, koku buvo pateiktas prašymas, arba tokiu būdu, kuris buvo nurodytas prašyme.“

Atkreiptinas dėmesys į tai, jog LVAT sprendimuose ne kartą yra pažymėjęs, kad kiekviena viešojo administravimo institucija yra saistoma bendrųjų, be kita ko, konstitucinių teisės principų (teisinės valstybės, valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, teisės viršenybės, draudimo diskriminuoti, asmenų lygybės prieš įstatymą, proporcingumo ir kt.) bei gero administravimo, atsakingo valdymo principų (teisėtumo, objektyvumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, skaidrumo ir kt.). Gero

administravimo (atsakingo valdymo) principas apima ir asmens teisę į pagrįstą (faktais ir teisės normomis) bei motyvuotą administracinį sprendimą;

2) pažymėtina, kad VPT nurodomo Aprašo (pažymos 6.6 punktas) nuostatose nereglamentuota: terminas, per kurį turi būti įvertinta gauta informacija apie galimai perkančiųjų organizacijų ir perkančiųjų subjektų padarytus Įstatymų pažeidimus, kokiais atvejais pranešėjai informuojami (neinformuojami) apie priimtus sprendimus dėl pateiktos informacijos. VPT nurodomas Aprašo 30 punktas (pažymos 5.10 punktas), Seimo kontrolieriaus nuomone, taikytinas, jeigu rizika vertinama vėliau. Nagrinėjamu atveju rizikos lygis buvo įvertintas gavus informaciją (pažymos 5.4 punktas), tačiau nepaaiškinta, ar vėliau bus vertinama pakartotinai.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad teisėkūros principais vadinami tam tikri imperatyvūs reikalavimai, keliami teisėkūroje dalyvaujantiems subjektams, siekiant sukurti vientisą, nuoseklią, darnią ir veiksmingą teisės sistemą. Pagal Teisėkūros pagrindų įstatymo nuostatas, teisėkūroje vadovaujamosi šiais principais: *pagarbos asmens teisėms ir laisvėms* - reiškiančiu, kad teisės aktų nuostatos turi užtikrinti ir negali paneigti Konstitucijoje, Europos Sąjungos teisės aktuose, Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse, Lietuvos Respublikos įstatymuose ir kituose teisės aktuose nustatytų asmens teisių ir laisvių, teisėtų interesų; *efektyvumo* - reiškiančiu, kad rengiant teisės akto projektą turi būti įvertinamos visos galimos teisinio reguliavimo alternatyvos ir pasirenkama geriausia iš jų, teisės akte turi būti įtvirtinamos veiksmingiausiai ir ekonomiškiausiai teisinio reguliavimo tikslą leisiančios pasiekti priemonės, turi būti skelbiami ir įvertinami dėl teisinio reguliavimo gauti pasiūlymai, o teisėkūros veiksmai atliekami per protingus terminus; *aiškumo* - reiškiančiu, kad teisės aktuose nustatytas teisinis reguliavimas turi būti logiškas, nuoseklus, glaustas, suprantamas, tikslus, aiškus ir nedviprasmiškas.

Konstitucinis Teismas savo nutarimuose yra nurodęs, kad „įstatymuose ir kituose teisės aktuose nustatytas teisinis reguliavimas turi būti *aiškus, suprantamas, neprieštaringas, teisės akta formuluojęs turi būti tikslūs*, turi būti užtikrinami teisės sistemos nuoseklumas ir vidinė darnuma, teisės aktuose neturi būti nuostatų, vienu metu skirtingai reguliuojančių tuos pačius visuomeninius santykius; kad teisinių santykių subjektai galėtų savo elgesį orientuoti pagal teisės reikalavimus, teisinis reguliavimas turi būti santykinai stabilus“;

3) VPT informavo, kad Pareiškėjui susipažinti nebuvo pateiktas Perkančiosios organizacijos 2018-08-27 raštas, nes „Tarnyba neteikia pareiškėjams susirašinėjimo su perkančiųjų organizacijų atstovais, *nes dažnai perkančiųjų organizacijų Tarnybai teikiama informacija yra konfidenciali.*“ Taip pat VPT atkreipė Seimo kontrolieriaus dėmesį į Įstatymo 58 straipsnio „Informavimas apie pirkimo procedūros rezultatus“ (pažymos 6.1.1 punktas) nuostatas, kuriose nurodyta, kas turi teisę susipažinti su visa su pirkimais susijusia informacija.

Kritikuotinas toks VPT paaiškinimas, nes nėra paaiškinta, ar 2018-08-27 rašte (Perkančioji organizacija pateikė atsakymus į Pareiškėjo atstovo 2018-07-25 rašte keliamus klausimus, persiūstus VPT) yra konfidencialios informacijos ir ar pateikta informacija (atsakymai į klausimus) yra susijusi su Pirkimu ar jau tik su Sutarties tinkamu (netinkamu) vykdymu.

Seimo kontrolieriaus nuomone, VPT, atsisakydama pateikti Pareiškėjui 2018-08-27 raštą susipažinti, privalėjo motyvuotai nurodyti priežastis;

9.3.3. Seimo kontrolierius negali nei patvirtinti, nei paneigti Pareiškėjo pokalbių telefonu su VPT darbuotojais turinio (tinkamos / netinkamos informacijos teikimo Pareiškėjui), todėl Pareiškėjo nurodomos aplinkybės dėl pokalbių telefonu su VPT darbuotojais, šiuo tyrimu nebus vertinamos;

9.3.4. pažymėtina, kad Seimo kontrolierius nevertina pareigūnų veiksmų (neveikimo) ekonominio tikslingumo požiūriu. Seimo kontrolierių veiklos tikslas - ginti žmogaus teisę į gerą viešąjį administravimą, užtikrinantį žmogaus teises ir laisves, prižiūrėti, ar valdžios įstaigos vykdo pareigą tinkamai tarnauti žmonėms (Seimo kontrolierių įstatymo 3 straipsnis). Taigi, Seimo kontrolierius šio tyrimo metu vertino tik tas aplinkybes, kurios susijusios su Pareiškėjo prašymo nagrinėjimu Tarnyboje.

10. Apibendrinus pateiktas išvadas, konstatuotina, kad VPT elektroniniu laišku nepateikė Pareiškėjui informacijos apie pranešimo gavimą ir pranešime pateiktos informacijos naudojimą

viešųjų pirkimų analizei, nepateikė informacijos (atsakymo) apie Tarnybos priimtus sprendimus, nenurodė motyvuotų priežasčių, dėl kurių jam nebuvo pateiktas susipažinti Perkančiosios organizacijos atsakymas, tuo pažeidė VAI nurodytus principus, Aprašo, Darbo reglamento nuostatas; Seimo kontrolieriui pateikė nemotyvuotą paaiškinimą (išvadų 9.3.2 3 papunktis), *taigi Pareiškėjo skundas pripažintinas pagrįstu.*

11. Atkreiptinas VPT pareigūnų dėmesys į tai, kad:

11.1. Tarnybos priimami teisės aktai ir sprendimai turi būti aiškūs, suprantami, nekelianys asmenims abejonių. Tarnyba, kaip viešojo administravimo institucija, yra saistoma bendrųjų teisės principų - objektyvumo, teisėtumo, gero administravimo, atsakingo valdymo. Konstitucinis Teismas savo nutarimuose ne kartą yra pasisakęs, kad valstybės tarnyba turi paklusti tik Konstitucijai ir teisei, valstybės tarnautojai patys turi nepažeisti teisės aktų reikalavimų;

11.2. LVAT ne kartą savo sprendimuose yra nurodęs, kad, priimant sprendimą dėl konkretaus prašymo (***arba kitokio pobūdžio kreipimosi, nepriklausomai nuo tokio dokumento formos***), turi būti veikama paisant Konstitucijoje įtvirtinto, atkartojamo ir Viešojo administravimo įstatyme, principo, kad valdžios įstaigos tarnauja žmonėms.

Atsižvelgiant į tai darytina išvada, kad, VPT, nors ir nenagrinėdama tokio pobūdžio prašymų, skundų (pateiktą juose informaciją panaudoja viešųjų pirkimų analizei), kaip šiuo tiriamu atveju, turi teikti asmenims informaciją (atsakymus), t. y. pareiškėjas (pranešėjas) turi teisę žinoti, kokių veiksmų imtasi dėl jo prašyme pateiktos informacijos, kokie sprendimai priimti, o jeigu nepriimti sprendimai arba pareiškėjo (pranešėjo) netenkina institucijos priimti sprendimai (atsakymai) bei priimto sprendimo motyvai, jis turi turėti teisę į teisminę gynybą, t. y., jam neturi būti ribojama teisė tokį aktą skųsti (turi būti išaiškinama apskundimo tvarka).

12. Atkreiptinas Pareiškėjo dėmesys į tai, kad:

12.1. vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo (SKĮ) 12 straipsnio nuostatomis, Seimo kontrolieriai tiria pareiškėjų skundus dėl pareigūnų piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeidžiamų žmogaus teisių ir laisvių viešojo administravimo srityje (pvz., dėl pareigūnų laiku nepriimtų sprendimų, kuriuos pagal įstatymą jie įgalioti priimti, dėl informacijos asmenims apie jų teises, priimtų sprendimų apskundimo tvarką nesuteikimo, dėl pagal kompetenciją pareiškėjams pateiktų neišsamių paaiškinimų ir pan.).

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo nuostatomis (101 straipsnis), tiekėjas, kuris mano, kad perkančioji organizacija nesilaikė šio įstatymo reikalavimų ar nepagrįstai nutraukė sutartį dėl esminio pirkimo sutarties pažeidimo ir tuo pažeidė ar pažeis jo teisėtus interesus, gali kreiptis į apygardos teismą, kaip pirmosios instancijos teismą.

VPI 102 straipsnyje numatyti pretenzijos pateikimo perkančiajai organizacijai, prašymo pateikimo ar ieškinio pareiškimo teismui terminai, į kuriuos atsižvelgęs tiekėjas (Pareiškėjas), nesutikdamas su Perkančiosios organizacijos sprendimu, pirkimo sutartimi, turėjo teisę (galėjo) imtis visų numatytų teisinių priemonių galimai pažeistoms teisėms ginti. Pažymėtina, kad minėtame straipsnyje nėra numatyta privaloma tvarka, prieš pateikiant ieškinio pareiškimą teismui, kreiptis į Tarnybą dėl sprendimo priėmimo. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad ginčai dėl viešųjų pirkimų nagrinėjami bendros kompetencijos teisme.

12.2. pažymėtina, kad ginčus dėl teisės viešojo administravimo srityje sprendžia administraciniai teismai, vadovaudamiesi Administracinių bylų teisenos įstatymo 3 ir 17 straipsnio nuostatomis („Administracinis teismas sprendžia viešojo administravimo srities ginčus. [...] nustato, ar konkrečiu atveju nebuvo pažeistas įstatymas ar kitas teisės aktas, ar viešojo administravimo subjektas neviršijo kompetencijos, taip pat ar teisės aktas arba veiksmas (neveikimas) neprieštarauja tikslams ir uždaviniams, dėl kurių institucija buvo įsteigta ir gavo įgaliojimus. [...]. Administraciniai teismai sprendžia bylas dėl: ***valstybinio administravimo subjektų priimtų teisės aktų ir veiksmų (neveikimo) teisėtumo, taip pat dėl šių subjektų vilkinimo atlikti jų kompetencijai priskirtus veiksmus***, [...]);

12.3. pagal Valstybės tarnybos įstatymo 30 straipsnio nuostatas, tarnybinio nusižengimo

tyrimas pradedamas valstybės tarnautoją į pareigas priėmusio asmens, kai jis gauna oficialią informaciją apie valstybės tarnautojo tarnybinį nusižengimą. Jeigu įsiteisėjusiame teismo sprendime konstatuota, kad valstybės institucija ar įstaiga pažeidė įstatymus ar kitus teisės aktus, šioje valstybės ar savivaldybės institucijoje ar įstaigoje turi būti pradėtas valstybės tarnautojų, dėl kurių galimos kaltės buvo padaryti įsiteisėjusiame teismo sprendime konstatuoti įstatymų ar kitų teisės aktų pažeidimai, tarnybinio nusižengimo tyrimas. Vadovaujantis šiomis nuostatomis, Seimo kontrolieriui pagal kompetenciją nepriskirta spręsti klausimo dėl tarnybinės atsakomybės VPT valstybės tarnautojams taikymo.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAS

13. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius nusprendžia

X skundą dėl Viešųjų pirkimų tarnybos pareigūnų veiksmų (neveikimo) pripažinti pagrįstu.

SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJOS

14. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 14, 17 punktais Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius *Viešųjų pirkimų tarnybos direktorei* rekomenduoja:

14.1. imtis administracinių, teisinių priemonių, kad VPT teisės aktai ir administraciniai sprendimai būtų priimami vadovaujantis teisinės valstybės principu „valdžios įstaigos tarnauja žmonėms“⁴, teisėkūros principais, būtų aiškūs, suprantami, nepriešaringi, teisės aktų formuluotės būtų tikslios;

14.2. pateikti Pareiškėjui motyvuotą atsakymą į 2018-07-09 prašymą.

Apie rekomendacijų nagrinėjimo rezultatus prašytume pranešti Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka, t. y. ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.

Seimo kontrolierius

Augustinas Normantas